

INHOUD

Voorwoord 5

Samenvatting 11

Summary 13

Inleiding 15

Hoofdstuk 1 Cluster 4-onderwijs 19

- 1.1 Inleiding 19
- 1.2 Het ontstaan van het clusteronderwijs 19
- 1.3 De organisatie van het clusteronderwijs 19
- 1.4 De doelgroep van het cluster 4-onderwijs 20
- 1.5 Passend onderwijs 21

Hoofdstuk 2 De algemene leervoorwaarden 23

- 2.1 Inleiding 23
- 2.2 Algemene leervoorwaarden 23
- 2.3 Motivatie 23
- 2.4 Concentratie 24
- 2.5 Taakvaardigheid 25
- 2.6 Faalangst 25
- 2.7 Sociaal teruggetrokken gedrag 26
- 2.8 Relatie met de leerkracht 26
- 2.9 Relatie met medeleerlingen 26

Hoofdstuk 3 Sociaal-emotionele problematiek en depressie 29

- 3.1 Inleiding 29
- 3.2 Sociaal-emotionele problematiek 29
- 3.3 Wat is een depressie? 29

3.4	Angstig-depressief gedrag	31
3.5	Depressie en leeftijd	32
3.6	Depressie en sekse	32
3.7	Prevalentie	33
3.8	Comorbiditeit	33
3.9	ADHD	34
3.10	Sociaal probleemgedrag: CD/ ODD	34

Hoofdstuk 4 Depressie en de algemene leervoorwaarden 35

4.1	Inleiding	35
4.2	Depressie in het onderwijs	35
4.3	Depressie en motivatie	35
4.4	Depressie en concentratie	36
4.5	Depressie en taakvaardigheid	36
4.6	Depressie en faalangst	36
4.7	Depressie en sociaal teruggetrokken gedrag	37
4.8	Depressie en de relatie met de leerkracht	37
4.9	Depressie en de relatie met medeleerlingen	37
4.10	Pedagogische aanpak en protocollen bij angstig-depressief gedrag	38
4.10.1	Operante en cognitieve gedragsmatige aanpak	38
4.10.2	Enkele algemene behandeluitgangspunten	38
4.10.3	Enkele pedagogische adviezen	39

Hoofdstuk 5 Opzet van het onderzoek 41

5.1	Inleiding	41
5.2	Doel en vraagstelling	41
5.3	Onderzoeksgroep	42
5.4	Onderzoeksinstrumenten	42
5.4.1	De (algemene) Leervoorwaardentest (LVT)	42
5.4.2	De Sociaal-Emotionele Vragenlijst (SEV)	42
5.5	Procedure	43
5.6	Data-analyse	43

Hoofdstuk 6 Resultaten 45

6.1	Inleiding	45
6.2	Data-inspectie	45
6.3	Angstig-depressief gedrag, probleemgedrag en leervoorwaarden	45
6.4	Samenhang met leeftijd en sekse	46
6.5	Samenhang met comorbiditeit	48

Hoofdstuk 7 Conclusie en discussie 51

- 7.1 Inleiding 51
- 7.2 Bevindingen en conclusie 51
 - 7.2.1 Leerbelemmeringen en angstig-depressief gedrag 51
 - 7.2.2 De rol van leeftijd en sekse 52
 - 7.2.3 Het effect van de comorbiditeit van stoornissen 53
 - 7.2.4 Samenvatting bevindingen 55
 - 7.2.5 Conclusie 55
- 7.3 Implicaties voor de praktijk 56
- 7.4 Implicaties voor vervolgonderzoek 58

Literatuuroverzicht 61

Bijlage I Data-analyse 69

Bijlage II Data-inspectie 72

Bijlage III Resultaten multiële regressieanalyse 75

- Resultaat multiële regressieanalyse bij de tweede onderzoeksvraag 75
- Resultaat multiële regressieanalyse bij de derde onderzoeksvraag 77

Over de auteurs 79